

К О Н Ц Е П Ц И Я

На НЕЛИ КУЦКОВА

кандидат за заемане на длъжността административен ръководител –
председател на СОФИЙСКИЯ АПЕЛАТИВЕН СЪД

Лична мотивация за заемане на длъжността:

След двукратно проведената безрезултатна процедура за избор на председател на Софийския апелативен съд се убедих, че следва на ВСС да се даде възможност да проведе избор измежду повече кандидати.

За да се кандидатирам лично аз, от значение бяха следните обстоятелства:

1. От 2007 г. работя в този съд и познавам както работата, така и служителите, и съдиите. Те също ме познават като колега, а част от тях – които преди това са работили в Софийския окръжен съд, имат преки впечатления и от качествата ми на председател на съд. До голяма степен решението ми да се кандидатирам беше мотивирано и от настояванията на значителна част от моите колеги.
2. За мен е болезнено да наблюдавам как се срива авторитетът на най-големия и най-натоварен апелативен съд в страната;
3. Основавайки се на сериозния си опит на административен ръководител, считам, че ако бъда избрана, мога да съм полезна за съда в настоящия критичен момент. Убедена съм, че съдиите и служителите от Софийския апелативен съд имат право на спокойна работа, която един добросъвестен председател е длъжен да им осигури.

Настоящата концепция е основана на дълбокото ми убеждение, че председателят на съда не е „началник” на съдиите, а е пръв измежду равни, че е на първо място съдия, а след това – административен ръководител. Поради това от решаващо значение за дейността на председателя са становищата на Общото събрание на съдиите. Председателят е работодател само на служителите на съда, с произтичащите от това му качество права и задължения.

Анализ и оценка на състоянието на Софийския апелативен съд:

Известно е, че Софийският апелативен съд е най-големият апелативен съд в страната, който разглежда и най-голям брой второинстанционни дела – граждански, търговски и наказателни. Съдебният район обхваща работата на 7 окръжни съдилища и на Софийския градски съд. Подробни данни за работата на съда могат да се видят в статистическите отчети и годишните доклади.

Софийският апелативен съд беше създаден през 1998 година и неговият първи председател беше съдията Евгени Стайков. Към този момент не бяха въведени конкурсите за повишаване в длъжност, а предложенията за назначаване изхождаха от председателя. Първоначалният състав на САС беше формиран от знаещи, опитни, отговорни съдии, които с работата си създадоха много добро име на новосъздадения съд. По-голямата част от тях отдавна са съдии във ВКС и ВАС.

Към настоящия момент по щат съдиите в Софийския апелативен съд са 60, които работят в 8 наказателни и 12 граждански и търговски състави. Значителното мнозинство от съдиите са с доказани професионални качества, отнасят се почтено и отговорно към работата си. Съдебните служители са опитни и /с малки изключения/ – дисциплинирани и съвестни.

Достижения и проблеми в досегашната дейност на Софийския апелативен съд

Сериозно достижение на предишното ръководство е, че успя да осигури допълнителни щатни бройки за разглеждане на граждански и търговски спорове. Това увеличение на щата видимо подобри сročността в приключването на този вид дела.

Случайното разпределение на делата се извършва чрез системата АСУД и до сега в общественото пространство не са възниквали съмнения относно начина на разпределение. Недоволство е възниквало сред съдиите поради неравномерното разпределение на видовете граждански и търговски дела.

Взаимоотношенията между редовите съдии са етични. Колегите изпълняват задълженията си съвестно и отговорно. Едно от доказателствата за това е броят на приключилите през изминалата 2014 година дела – 1 270 наказателни и 4 943 граждански и търговски – и

това при ситуация на отстранен от длъжност председател на съда от месец май 2014 г.

Един от основните проблеми през последните години беше липсата на нормален диалог между ръководството на съда и останалите колеги. Така например, за да бъдат приети и публикувани правила за разпределение на делата по видове и тежест, се наложи да бъде свикано Общо събрание по инициатива на съдиите от гражданска и търговска колегия на 28.02.2013 г. Едва в резултат на това събрание през април 2013 г. правилата бяха утвърдени и публикувани. Към настоящия момент вече действат правила, които са разработени в съответствие с чл.9 от ЗСВ и приетата с решение на ВСС по протокол № 57 от 04.12.2014 г. допълнителна т.4 на Единна методика по приложението на принципа на случайно разпределение на делата.

През 2013 г. беше извършена проверка и от тричленна комисия, състояща се от съдии от ВКС, която констатира както неравномерна натовареност на съдиите в гражданска и търговска колегия, така и проблеми при случайното разпределение на делата. Впоследствие бяха предприети действия за изпълнение на препоръките на комисията.

Проблем създава и постоянното командироване на съдии за продължителен срок от време /поради непровеждане на конкурси или обжалване на резултатите от тях/. Така в момента във Върховния касационен съд са командировани 10 колеги от апелативния съд, а в Софийския апелативен съд са командировани 20 колеги от Софийския градски съд и окръжните съдилища.

Друг проблем, който затруднява ежедневната работа, е липсата на достатъчно помещения. Съдиите работят по трима в един кабинет, а площта на деловодствата създава затруднения при съхраняването на делата и обслужване на адвокатите и гражданите.

Проблем представлява също и недостатъчната комуникация със съдиите от окръжните съдилища.

Цели на развитието на Софийския апелативен съд:

Известно е ниското обществено доверие на обществото в съдебната система и всеобщото убеждение, че тя не работи. До голяма степен общественото мнение се формира и от действителното поведение на отделни наши колеги.

От друга страна, обективен факт е приключването на над 6 000 дела ежегодно в Софийския апелативен съд и огромната натовареност на голяма част от съдиите, които са принудени да работят и през почивните дни.

Тази драматична разлика между общественото възприятие за съда като неработеща и корумпирана институция от една страна и реалните усилия и упорита работа на почтените съдии от друга, е крайно демотивираща. Изключително несправедливо е, заради единици безотговорни или корумпирани колеги, останалите да се срамуват от професията си.

За мен основна цел за развитието на Софийския апелативен съд е, да бъде осигурена справедливост за хората, от които обществото очаква справедливост.

Справедливостта съдържа в себе си както уважение и доверие към почтените и отговорни съдии и служители, така и отстраняване от системата на лица, които с поведението си компрометират усилията на добросъвестните.

Конкретни краткосрочни цели за постигане на основната цел са:

1. Осигуряване на нормална обстановка за работа – както за съдиите, така и за служителите.

Убедена съм, че един нормално работещ съд ще бъде от полза за гражданите и юридическите лица, чиито дела се разглеждат в този съд.

Елементи на тази нормалност са:

- годни за спокойна работа кабинети и деловодства;
- съвременна, годна техника;
- предотвратяване на опити за нерегламентиран натиск върху съдиите;
- защита на съдиите срещу необосновани нападки от страна на представители на изпълнителната и законодателната власт;
- прозрачност в работата на съда и най-вече на неговото ръководство;
- осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация чрез текущо обучение.

2. Подобряване на организацията на работа и отношението към гражданите.

3. Предотвратяване на порочни практики.

4. Постепенно повишаване на общественото доверие

Мерки за постигане на целите:

Мерките, които може да предприеме един председател на съд, са в рамките на правомощията му, очертани в чл.106 и чл.107 от ЗС. В тези рамки възнамерявам да се обръщам за становище към **Общото събрание на съдиите** /съответно само на съдиите от определена колегия/ - включително и по въпроси, които са от изключителна компетентност на председателя. Например:

- за разпределението на съдиите по отделения;
- за командироване на съдии от по-долна съдебна инстанция;
- за начина, по който се подбират и назначават съдебни помощници и се разпределя работата между тях;
- за осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на съдиите и служителите;
- за приемане на препоръки към работата на окръжните съдилища и СГС;
- по други актуални за целия съд въпроси.

За подобряване на условията и организация на работа:

Мерките за осигуряване на нормални условия на работа са в зависимост от бюджета на съда, поради което би било безотговорно в настоящата концепция да се предвиждат мерки, за които не е осигурено финансиране – например за нова компютърна техника.

С оглед на липсата на свободни помещения в Съдебната палата, не би могло да се очаква, че Софийският апелативен съд ще получи допълнителни такива.

Първата мярка, която председателят следва да предприеме е, да се запознае с разполагаемия бюджет на съда. След като се направи преглед и оценка на годността на техниката в съда, може да се прецени финансовата възможност за закупуване на нова такава.

За подобряване на организацията на работа, първоначално следва да се обсъдят на Общо събрание вижданията на съдиите и служителите за слабостите в организацията и предложенията за преодоляването им.

От значение за подобряване на организацията на работа е и поддържане на постоянен контакт с окръжните съдилища и СГС. Освен предвидените в чл.106, ал.1, т.6 от ЗСВ проверки на организацията на работа, при наличието на интерес и финансови възможности, следва да се организират срещи и съвместни обсъждания на актуални правни въпроси между съдиите от апелативния и окръжните съдилища.

За подобряване на професионалната квалификация намерението ми е, периодично да се идентифицират на Общо събрание желанието и потребностите от допълнително обучение, след което да се провежда среща с ръководството на НИП, на която да се обсъдят възможности за включване на съдиите от САС в графиците за обучение – при съобразяване на ежедневната им натовареност.

Възможност за повишаване на знанията на съдиите в областта, в която работят, дава и Учебно-информационният център към НИП. За целта може да се възложи на съдебните помощници подробно да проучат библиотеката на центъра и да запознаят съдиите с наличните материали.

За подобряване на отношението към гражданите:

За постигане на тази цел е необходимо текущо наблюдение върху работата на служителите и поведението спрямо гражданите и техните процесуални представители.

Освен това, следва да се създаде възможност както граждани, така и адвокати по един леснодостъпен начин да сигнализируют ръководството на съда за констатирани от тях нередности.

За предотвратяване на корупционни практики:

Това е една от най-трудните задачи за всеки председател на съд, който е длъжен да организира честно и безпристрастно правосъдие, но без да влияе върху свободното съдийско убеждение.

На първо място, самият председател следва да остане независим от каквито и да било влияния – политически, икономически, кариерни. На второ място, председателят е длъжен да осигурява случайното разпределение на делата – включително и чрез проверка на надеждността на системата за това разпределение. На трето място, от съществено значение е и формирането на екипа от заместник-председатели на съда, които следва да бъдат доказани професионалисти, почтени хора, които се ползват с доверието на колегите и не са компрометирани пред обществото.

Тъй като председателят на съда е освен съдия и административен ръководител, той е длъжен да приема граждани, адвокати и всекиго, който пожелае да се срещне с него. Този достъп следва да се осъществява при предварително определени, публично обявени правила, за да се избегне впечатлението за непрозрачност и да се предотвратят опитите за влияние върху изхода по конкретни дела.

При наличие на данни за корупционни практики, независимо дали се отнася до апелативния съд или до окръжните съдилища /съответно СГС/, след преценка на конкретния случай председателят на САС следва да уведоми незабавно или ИВСС, или ВСС, или сам да назначи проверка, а ако има достатъчно данни за престъпление – да сезира компетентните органи.

За предотвратяване на други недопустими практики:

Не всички порочни практики са корупционни – наблюдават се и такива, които сочат на недостатъчно отговорно и сериозно отношение към работата. По отношение на служителите председателят на съда разполага с пълна дисциплинарна власт. При установяване на неправомерно поведение на съдия – председателят следва да предприеме дисциплинарни мерки по чл.311, т.1 от ЗСВ, съответно по чл.312, ал.1, т. и 2 от ЗСВ или да сезира ВСС. При констатиране на неприемливи практики в работата на окръжните съдилища, следва те да бъдат обсъдени на съвместна среща между ръководството на апелативния съд и всички съдии от съответния окръжен съд.

Мерки за повишаване на общественото доверие:

Публично обявен приеман ден за граждани от председателя;

Публикуване на интернет-страницата на съда на изрично определен e-mail, предназначен за сигнали, адресирани до председателя;

Периодични срещи на ръководството на съда с представители на адвокатската колегия;

Периодични срещи на ръководството на съда с ръководството на Софийската апелативна прокуратура;

Работа с училища, вкл. организиране на симулирани процеси с ученици;

Периодични срещи на ръководството на съда с журналисти, отразяващи работата на съда – не пресконференции, а обмяна на впечатления, забележки и препоръки;

На базата на Комуникационната стратегия на съдебната власт /след като бъде утвърдена от ВСС/ - изготвяне на конкретна програма за комуникация на Софийския апелативен съд.

Изготвила:

/Н. Куцкова/